

VIENTYBĖ

LXIX M. 27 N. 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN II, N. Y. LIEPOS (JULY) 15 D. 1955 M. KAINA 10c.

DABAR

Lietuvybės likimas
Kudirkos šimtmetis
Svetimžodžianjant
"Raitas ganyčia..."

JUOZAS TYSLIAVA

Marianopolio kolegija, tas velionio Navickio (kunigo) kūdikis, skelbiamas anglų spaudoje.

Kitais žodžiais, lietuvių mokykla įėjo mokinį tarp kitataupčių.

Įėjo kitataupčių vaikų tomlėl, kad lietuviai savo vaikų mēlėdžia...

Tuo tarpu Chicagos Draugas (marijonų organas), ruošdamasis statyti "savo motinišką namą", rašo:

"...Prakasdami pamatus naujam pastatui, jaučiamės prakasę stipresnę ateitį Amerikos lietuvių tautiniam... gyvenimui."

Beja, kita marijonų mokykla, meseniai pastatyta Chicagoje, neturi net lietuviško vardo.

Kartį, ar žinai, lietuviybės likimo ironija.

Netruks prabėgti tie trys metai, ir mes minėsime Vinco Kudirkos 100 metų gimimo sukaktį.

Tai bus 1958 m. gruodžio 31 d.

1924 metais buvo išleistas tikrai domus ir vertingas Varpo mūšeris Vinco Kudirkos 25 metų mirties sukaktį paminėti.

Praeitais metais to didžiojo publicisto auksinė mirties sukaktis, deja, praėjo beveik nepastebėta.

Už tai valstiečių liaudininkų kelmo skeveldros Amerikoje — Aušėnai, Blazai, Deveniai, Mažauskiai, Novickiai, Pajaujai ir jų draugai — neturėtų praleisti šios progos savo pareigai atlikti.

Tie gali didžiulius, turėdami toki savo ideologijos kūrėja. Vinco Kudirka didžiūojasi visa tauta.

Bronys Rada, kaip ir dera lietuviams publicistui, pradėjo išpūpinti Santarvės bendradarbius.

Ir už ką? Už tai, kad... "susišonsteliavo labai komplikovota situacija", jo paties pašalpos žodžiais tariant.

Is tikruju, ne tik Santarvės, bet ir kitų mūsų laikraščių bendradarbiai per daug svečimžodžiauja.

Lyg, rodos, jiems truktų savų, lietuviškų žodžių.

Bet, kita vertus, ne visai tie svečimžodžiai duodasi blusinėjami. Šiuo keliu einant, berods, turėtu nukentėti pats Lietuvių REZISTENCIJOS Santarvės vardas...

Na, pagaliau, toki žodžiai, kaip mosis arba boba, taip pat ne lietuviški.

O kuo juos, tą nosį arba bobą, pakelisi?

Šiomis dienomis vieno New Yorko dienraščio reporteris kreipėsi į valkata, klausdamas, kaip jis gyvena, jeigu milijonierius būtų.

Nakovčiau puošniausiose viesbučiuose, važinėčiau brangiausiais automobiliais, žinočiau, šiferių valnuojamais, plaučiuočiau stikliniais laivais, vilkėčiau specialiai pasitaisius marškiniais ir lankyčiau geriausius naktinius klubus, — atsakė jam "bomas".

Nu gi tu gi Dievuli, nu gi tu gi meisteris, meisteris,

LIETUVIŲ DELEGACIJA Į GENEVOS KONFERENCIJĄ

V. Rastenis buvo sustoję Romoje. — Min. S. Lozoraičio pareiškimas dėl Sovietų okupacijos. — Delegaciją į Genevą sudaro Lozoraitis, Bačkis ir Gerutis. — V. Sidzikausko vizitas Romoje.

Lietuvių Žurnalistų ir Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirminkas, Europos Laisvės Komiteto New Yorke spaudos skyriaus lietuviškos dalies vedėjas Vincas Rastenis pakeliui į tarptautinį tautininkų kongresą Atėnuose buvo sustojęs Romoje.

Jis lankėsi pas Lietuvos Diplomatijos Sefą ir Lietuvos Ministrą prie švento Sosto ir apsarstė su jais politinę padėtį ir aktualiuosius lietuvių veiklos reikalus. V. Rastenis susitiko su Italijos ir Vatikano lietuviškų radijo transliacijų vedėjais. Italijos radijo Vadovybės kvietimu jis pasakė kalbą iš Romos radijo stoties.

Romos radijo stotis birželio 15 dieną perdavė Min. S. Lozoraičio pareiškimą dėl Sovietų įsiveržimo į Lietuvą ir pirmųjų didžiųjų deportavimų sukaiktis. Pareiškime buvo, be kita ko, pasakyta, kad nors tokie istoriniai įvykiai kaip So-

(Vienybės korespondento Italijoje)

vietų pašalinimas iš jų užvaldytų kraštų, bręsta labai lėtai, daug lėčiau negu to trokšta Lietuva ir reikalauja jos interesai, tačiau lietuvių tauta eina teisingu keliu, išlankydama širdyje nepriklausomybės idėją ir moraliniu pasipriešinimu apsaugodama lietuvių sielą nuo Sovietų pastangų ją paveržti.

Ryšyje su keturių konferencija sudaryta delegacija, į kurią įeina Diplomatijos Sefas S. Lozoraitis, Ministras dr. S. Bačkis ir Pasivertinys Patarėjas dr. A. Gerutis. Vėliau, žiūrint aplinkybių, delegaciją sudėtis, bus praplėsta. Pirmoje konferencijos fazėje padėtį seks Genevoje dr. Gerutis.

Lietuvos Laisvės Komiteto

ir Pavergtųjų Tautų Politinės Komisijos pirmininkas Min. V. Sidzikauskas, grįždamas iš tarp tautinio teisininkų kongreso Atėnuose, buvo kelias dienas Romoje. Jis turėjo pasikalbėjimų su Lietuvos Diplomatijos Sefu S. Lozoraičiu ir Lietuvos Ministeriu prie švento Sosto S. Girdvainiu. Tuose pasikalbėjimuose buvo tartasi ir nusistatyta dėl eilės Lietuvos klausimų, tiek bendro pobūdžio, tiek surištų su keturių didžiųjų valstybių konferencija. Ta proga buvo taip pat tartasi su Pavergtųjų Tautų Generalinės Komisijos pirmininku V. Masensu.

Min. V. Sidzikauskas ir pirm. V. Masens buvo priimti Vatikano Valstybės Sekretariate Monsinjoro A. Samore. V. Sidzikauskas aplankė Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegijos vadovybę ir Italijos radijo direktorių pakviestas kalbėti iš Romos radijofono.

...Kybartų rajone yra kaulininkė pirminkė Elena Aušraitė, gavusi iš kaulės vidutiniskai per mėnesį 2,7 apsiarsavimo. Didžiulį straipsnį apie tai rašo R. Makoveckas.

...Gydytojas Vl. Minius, M. Kazokaitė, V. Siemaska jaudinasi dėl J. Dovydaičio apsakymo "Vasaros klaida", kur esą autorius "apjuodina tarybinių gydytojų vardą, žemina jų autoritetą ir visuomenės pastikėjimą jais. Mat, Dovydaičis savo apsakyme yra vienoj vietoj pasakęs, jog "mūsų tarybinės aukštosios mokyklos išaukštė gydytojai yra niekam netikrė, nemokšos, moraliskai pakrikę, neverti gydytojo vardo".

...J. Cepinskis, Br. Dumbliauskienė, J. Virbila skundžiasi, jog Būgos gatvėje Nr. 36, Kaune, trečiam aukšte nėra kanalizacijos įrengimų. Girdi, Arstakis su inž. Linkevičium "laiko visa tai menkniekiu".

...Panėvėjų statoma J. Grušo 4 v. pjėsė "Dūmai". Valdina: Br. Babkauskas, St. Kosmauskas, R. Mikalauskaitė, G. Karka, R. Klasčius, Alg. Mačiulis ir kiti.

...Vilniuje Jono Jablonskio mirties 25-toms metinėm paminėti minėjimai kalbėjo Pailionis, B. Vosylytė, prof. Z. Zemačaitis, prof. Balčikonis ir kiti.

...Pirtis Ariogaloje yra tik viena, tačiau ir ši veikia labai nereguliariai: vieną kartą per savaitę ir tai tik dvi valandos. Dažnai neturi maikų, pirty nesvaru.

...J. Būtėnas rado reikalo pranešti, kad Žalgirio klonis (Alytaus raj.) nusipirko naują sunkvežimį.

...Vyf. Venckus Vilniuje turi "muzikologo" vardą.

...Prof. Kaz. Baršauskas "1950 m. įstojo į garbingąsias kp. eiles". Dabar taip pat ir deputatas.

...Is "deputato" J. Paleckio kalbos: "...Susirado (Jungtinėse Amerikos Valstybėse) prieglauda ir Lietuvos reaktionieriai, niekingi išdavikai, pikčiausi lietuvių tautos priešai, pabėgę iš Lietuvos kartu su hitlerinėmis gaujomis..."

...Zemaitės vardo kolūčio (Kretingas raj.) viršininkė Anelė Budelienė šrinkta "deputate". Ji "šeria veršelius 4 kartus per parą: 5 val. 11 val., 17 val. ir 23 val."

Kino teatras po atviru dangumi (Elmsford, N. Y.) virto bažnyčia po atgumi, kur St. Mark's Evangelikų Liuteronų parapijos klebonas, kun. Ralph Warren, storm laiko pirmąsias tos rūšies pamaldas. Į apeigas atvyko automobiliais apie 200 žmonių. Storm ta proga pareiškė, kad tokios religinės apeigos esančios jos dalyviams "patogesnės".

VOKIETIJOS SUVIENIJIMAS I PAVERGTŲJŲ TAUTŲ ŠASKAITA

Toki gandai sklinda Washingtone, Londone, Paryžiuje ir Bonnoje. — Dėl bendros vakariečių laikysenos Genevoje, Dulles tariasi Paryžiuje. — Prezidentas Eisenhoweris esąs tam priešingas.

Keturių Didžiųjų konferencija Genevoje dar neprasidėjo, bet jau kalbama apie jos rezultatus. Pavyzdžiui, Washingtone kalbama, kad prancūzai ir anglai esą pasiryžę palikti Sovietams jų turimas teritorijas už Vokietijos suvienijimą.

Prezidentas Eisenhoweris ir Valstybės sekretorius Dulles išpėjo Kongreso vadus, kurie liepos 12 d. buvo susirinkę Baltuosiose Rūmuose, kad ši idėja vis labiau ir labiau stiprėja Vakarų Vokietijoje, Prancūzijoje ir Britanijoje.

Valstybės sekretorius Dulles išskrido į Paryžių, kur jis tariasi su britų ir prancūzų užsienio reikalų ministrais dėl bendros laikysenos, liečiančios Rytų-Vakarų problemas Genevos konferencijoje.

Apie Rytų-Vakarų sferų pasidalinimo planą Europoje atvirai kalbama Bonnoje ir Pa-

ryžiuje. Bet kad Sovietams būtų palikta tai, ką jie po karo yra pasigrobę, oficialiai apie tai dar niekas nėra pasisakęs.

Tuo tarpu prezidentas Eisenhoweris pakartotinai Kongreso vadams yra pareiškęs, kad toks planas Jungtinėms Valstybėms nepriimtinas.

Konkrečiai tokio plano vykdymas taip atrodytu: Sovietų Sąjunga sutiktų sujungti Vokietiją su sąlyga, kad

Trijų Didžiųjų kariuomenės būtų atitrauktos iš Vakarų Vokietijos ir Rytų Vokietija pastoviai demilitarizuota.

Vėliau būtų susitarta dėl karinių jėgų balanso Vakaruose ir Rytuose.

Kitais žodžiais, Genevos konferencijoje būtų siekiama legalizuoti Rytų-Vakarų status quo Europoje, arba Vokietijos suvienijimo į Sovietų pavergtųjų tautų sąskaiton.

APLINK PASAULI

● Naujasis Italijos premjeras Antonio Segni pareiškė, kad jo trijų partijų koalicinė vyriausybė, priešingai premjero Mario Scelba linijai, mėginis laikytis labiau kairės.

● Indijos premjeras Nehru, grįžęs į New Delhi, pasitiko fikštantinę minia. Minia, prašiveržusi pro policijos elnes, nustūmusi diplomatus ir kitus "dignitorius", sveikino Indijos premjera, grįžusį iš 37 dienų kelionės po Sovietų Sąjungą ir kitas Europos valstybes.

● Iš Formozos pranešama, kad Kinijos komunistų artillerija apšaudžiusi Quemoy salą. Nuostolių nesą.

● Jamaica salos darbo ministris atskrido į Washingtoną tartis su vyriausybės nariais dėl Jamaica salos darbininkų Amerikos ūkiuose. Jis norėtu didesnį skaitių darbininkų atsistų į Ameriką.

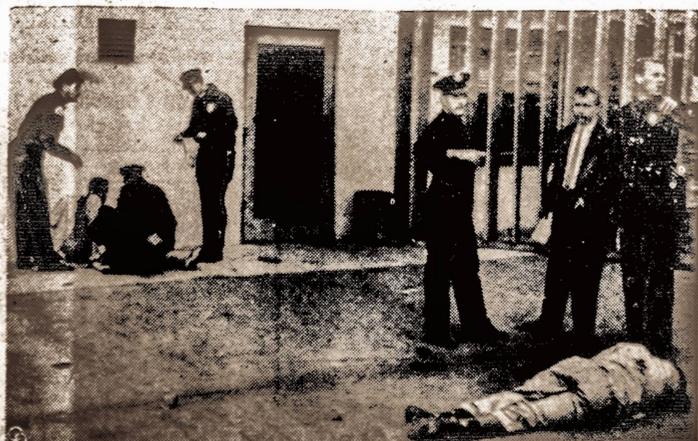
● Paryžiaus diplomatinuose slugsniuose kalbama, kad vakariečiai Genevos konferencijoje leista Sovietams pirmiausia pasisakyti. Kitais žodžiais, amerikiečiai angliai ir prancūzai pirmąsias nori išryškinti Sovietų "draugiškumą" nuosirdumą.

● Japonijos saugumo organai praneša, kad japonų komunistų partijos vadas, po penkerių metų slapstymosi, vėl pasirodė viešumoje. Jis dalyvaus Japonijos komunistų partijos 33 metų sukakties minėjime, kurs įvyksta šią savaitę Tokijo.

● Irano šachas ruošiasi apilankyti Sovietų Sąjungą. Iš Teherano pranešama, kad šachas priėmęs Sovietų Sąjungos vyriausybės kvietimą, nors vizito laikas dar nenustatytas.

● Izraelio premjeras Sharett pasikeibė smulkmenas apie nacų pasidlymą karo metu, bėtent, milijoną Vengrijos tydų iškeisti į 10,000 sunkvežimiu. Sharett sako, kad sąjungininkai, kurie galėjo tuos sunkvežimius duoti, nacų pasidlymą atmetę.

● Vakarų Vokietijos vyriausybė vengia komentuoti dėl Maskvos siūlomą Vokietijos suvienijimo, Bonnoje kalbama, kad tai esąs dar vienas sovietų mėginimas Vakarų Vokietiją išvilioti iš Riurės Atlanto Sąjungos.

Los Angeles policija turėjo darbo su ban dūtais, mėginusiais apipilti vieną maisto krautuvę. Vienas banditas nušautas, kitas sužeistas.

... IR EISIME LIETUVOS KELIU!

(Korporacijų Neo-Lithuania ir Filiae Lithuaniae suvažiavimui Toronto mieste 1955 m. liepos mėn. 2-3 d.d. įvykus)

Šie žodžiai gal geriausiai tinka Lietuvos nepriklausomybės kūrimsi ir kilimo metais gyvenimui išėjusiai studentų-akademikų organizacijai, korporacijai Neo-Lithuania, kurios garbės nariu buvo jų autorius, mūsų tautos atgimimo dainius Malronis.

Organizacinis ryšys palaikomas ir toliau, daugumai korporacijų atvykus į Jungtines Valstybes ir į kaimyninę Kanadą. Tačiau ne mažiau neolithuanų yra išsiskirstę ir kitur: Europoje, Australijoje, Pietų Amerikoje, — ir aktinai dalyvauja, pavieniu ar per bendrines organizacijas, lietuviškoje vietoje. Suglaudinti gretas bendrai taktai siekiant tėvynės talsvės atstatymo ir korporacijos idealų įgyvendinimo, rūpinamasi visų laisvajame pasaulyje pasklidusių korporacijų registracija. Šis uždavinys tenka Clevelande sudarytai laikinajai Korp. Neo-Lithuania valdybai, kurios veikla apvalniukuota visuotinu korporacijų suvažiavimu.

Nežiūrint didelių atstumų, Toronto susirinko korporantai iš visų žinanomai pasiekiamų vietovių. Be Clevelando, Chicago, Montrealio, Detroito, Columbus ir kitų miestų, gana gausiai buvo atstovaujamas ir New Yorkas.

Suvažiavimo posėdžiai, liepos 2 ir 3 dienomis, vyko jaukioje, senesniame namuose, Toronto lietuvių namuose. Ten per šeštadienio vakarą, torontiešių pastangomis, suruota bendra suvažiavimo dalyvių ir kardinė, kurioje, su korporacijų būtiniais nariais, dalyvavo 100 asmenų.

Darbo posėdžiai pradėti tautei žinomi. Susirinkusių torontiešių vardu pasveikino kol. J. Maurukas. Laikinosios valdybos vardu kalbėjo kol. J. Čiubartas, pirmininkui C. Modestavičiui dėl ligos negalėjus atvykti suvažiavimo darbams vadovavo vietoje sudarytas prezidiumas, iš kolegų V. Abrailio (pir.), O. Galimaitės, G. Simanienės, J. Jurkūno ir J. Mauruko.

New Yorko Neolithuanų pirmininkas Povilas Ališauskas suglaudintai ir turiningai priminė susirinkusiems pagrindinius korporacijos ideologijos dėsnius, tos ideologijos, kurios pradus randame didžiųjų tautiečių Smetonos ir Tumo-Vaižganto raštuose.

Korp! Filiae Lithuaniae būv. pirmininkė Aidona Augustinaitienė išsamioje paskaitoje išdėstė būdus ir priemones, kuriais Neo-Lithuania gali, ir turėdama savo ideologiją gyvenimui ją turinti, ir perduoti būtinai Lietuvai. Jaunesnėse kartose, ypač mokslus einas jaunuomenai, šios ideologijos pradus reikia įsiviešinti, išgyventi, formuoti, aiškinti, tobulinti ir naujomis sąlygomis pritaikyti būtinai reikalingose gyvenimo srityse. Jau Lietuvoje korporacijon istojusių, taktika ir bendradarbiavimas, ir tai šiandien yra pirmoji kiekvieno neolithuano pareiga.

Neo-Lithuania įsisteigė Kauca 1922 m. lapkričio 11 d. Pradžioje joje spietėsi visa studentija, vyrai ir moterys, tautiškosios ideologijos dėsniais remiamieji remti savo veikla. Greitai, tačiau, vienos organizacijos reiki pasidarė per siaurą. Vien darbo tikslingumo sumetimais teko iš Neo-Lithuanios iširti atsirusi padaliniai. Taip susidarė atskira korporacija Korp! Filiae Lithuaniae. Atskira korporacija, tačiau, viena gyvena viena idėja, ir bendrai, atskirus nepaprastose sąlygose, Korp! Filiae Li-

thuaniae nutarė vėl, bent laikinai — iki grįžtant Lietuvon, įsijungti į bendrus Korp! Neo-Lithuania veiklos rėmus.

Ryšium su šiuo Filijų nutarimu, suvažiavimas priėmė Korp! Neo-Lithuaniae veiklos už Lietuvos ribų taisyklės-įstatymus, numatant ne tik vieningą veiklą su Filijomis, bet ir galimybę Korporacijon istoti naujiems nariams.

Pravedusiai parengiamuosius organizacinius darbus ir suorganizuojant susvažiavimą laikinajai Korporacijos Valdybai Clevelande visų korporacijų ir korporacijų pareikšta nuosirdi broliška padėka. Naująją Korporacijos valdybą sekancijai kadencijai nutarta sudaryti New Yorke.

Suvažiavimas gavo daug sveikinimų, telegramomis, laiškais ir žodžiu. Prasmingai, su vertingais, praktiškais patarimais atėities veiklai sveikino Korp! Neo-Lithuaniae garbės narys ministras B. K. Balutis, Lietuvos nepaprastasis pasiuntinys Londone, Korporacijos mecenatas J. Ginkus ir P. Narvydas iš New Yorko, ALTS pirmininkas

dr. S. Biežis, LAS Vyr. Valdybos pirmininkas S. Vykintas, Lietuvos Studentų Santaros Centro Valdybos pirmininkas V. Kavolis, Toronto Tautinės Sąjungos pirmininkas P. Kvedaras, ir ellė korporantų iš Europos, Australijos, Pietų Amerikos ir kitur.

Baigdamas savo darbus, suvažiavimas priėmė trumpą bet turiningą rezoliuciją, kurią čia patiekiami ištais:

1. Korp! Neo-Lithuaniae veikla tremtyje, iki šiol reikšmingai savaimingai, formaliai atgaivinama su visomis Lietuvosje nusistojusiomis tradicijomis ir papročiais, ypatingą dėmesį skiriant priaugnciam akademiniam jaunimui, kaip būsimam Lietuvos kuriamajai jėgai.

2. Korp! Filiae Lithuaniae susijungia su Korp! Neo-Lithuaniae ir vieningai veikia Neo-Lithuaniae vardu.

3. Neolithuanai-ės aktyviai dalyvauja tautinėse ir bendrinėse lietuvių organizacijose, tuo įsijungdami į kovą dėl Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo".

PELKIŲ ŽIBURĖLIS ŠVIEČIA

CHICAGO, ILL. — Jau antri metai Chicagoje kas sekmadienis per Margučio radiją perduodama literatūrinė valandėlė, pasivadusi Pelkių Žiburėlis. Pasivadinęs kukliu vardu varo gilią kultūrinę vagą. Kai skundžiamasi knygos neskaitymu, dolerių gaudymu ir t. t., tai Pelkių Žiburėlio atlikti darbai rodo ką kita. Aktoriai, atsidėdami pelnyto poilsio po sunkaus ir dažnai neįprasto savaitės darbo, skaito. Organizatoriai parenka literatūros perlus, paruošia tekstus, siorgnizuoja, kad visas laikas būtų patiekta klausytojams ir taip kas sekmadienis 2 sezonas.

Rašančiam teko stebėti Balo Sruogas "Apybraiio Dalia" vaidinimo pastatymą. 11 val. ryto repeticija. Susirenka visi iš įvairių miesto dalių punktualiai — viso 12. Režisorius pakoreguoja aktorius ir jau laikas vykti į Margučio radijo studiją, kuri programą pradeda 1 val. p. p., o prieš pradėdant programą jau reikia visiems būti, nors Pelkių Žiburėlis prasideda 1 val. 30 min.

Vienas iš redaktorių, kuris turi tarti įvadinį žodį, vėluoja. Jau už 15 min. etnam į studijų kambarį, o jo vis dar nėra. Vardovė neramiai žiūri į laikrodį kas minutė. Pagaliau nušvitusi pamato lipant iš pavėlavusio autobuso. Penktos minutės prieš pradėdant vaidinimą visi sueinam į studijų salę ir laukiam raudonos šviesos. Penktų minučių pakanka laiko sušokti oželį ir sudainuoti dainos posmą. Ponia Vanagaitienė, vedama programą už stiklinės sienos, linksmi atsisvejo. Pasirodžius raudona šviesa, visi savo vietose ir sustingsta. Vaidinimas vyksta sklandžiai.

Išeinant iš studijos vadovė Dalia Bylaitienė kviečia prie telefono. Klausytojas susižavėjęs vaidinimu retiška savo jausmus ir padėką. Po vaidinimo vėl visi renkas į vieną vietą. Iškilnsno užrekorduoto savo vaidinimo ir vėl repeticija kitam sekmadieniui.

Ši sezona, nuo rudens iki vasaros pradžios, tokių valandėlių buvo 38. Jos pasiskirstė: 2 muzikos, paruoštos muzikės Giedros Gudauskienės, 13 poezijos, 18 prozos, iš jų 5 dramatisuotos ir 5 dramos vaidinimai. Skaityta įvairių autorių šūriniai bei ištraukos. Skaitė šie aktoriai: Julius

Balutis, Alfis Brinka, Algimantas Dikinis, Kazys Gandrimas, Vytautas Juodelka, Henrikas Kačinskas, Jonas Keičius, Zita Kevalaitė, Stasė Kleilaitė, Algirdas Kuraskas, Marija Lemesytė, Regina Matulevičiūtė, Janina Monkutė, Irena Nivinskaitė, Kazys Oželis, Ona Petravičiūtė, Stasys Petkus, Vytautas Valukas ir Eglė Vitulienė.

Pelkių Žiburėlių paruošia šviesos Sambūrio skyrius. Redaguoja Dalia Bylaitienė ir Algimantas Mackus. Sambūris, siekdamas kultūrinį tikslų, talkininkauja Chicago aktoriams jų parengimuose, atlikdami įvairius spektaklių pastaitymuose darbus. Prisideda prie mūsų kultūrinį įvykių ne žodžiais, bet darbais.

Pelkių Žiburėlis dažnam Margučio klausytojui yra skaitė lietuviška, gaivinti saulutė. A. S.

Lietuvių vaikų Vokietijoj problemos

Jau keletą stovyklų aplankiau ir ištikimai, jog jų būklė nepagerėjusi. Vienam kambaryui ir dabar dar gyvena po 5 ir 7 asmenis. Vaikūčiai suguldyti sienose ant lentynų. Dėl blogo maisto ir oro trūkumo jie pageltę ir sunykę ir serga džiūva. Dvasiškai — kapelionai ir organizacijos daro žygių vasaros metu išgabenti iš tu nelaimingų stovyklų vaikūčius į erdvę, į miškus jų sveikatai pataisyti. Neturintieji lėšų kreipiasi, į mane, kaip B. ALF pirmininką, prašydami materialinės pagalbos šiam svarbiam reikalui.

Nuosirdžiai kreipiuo į geros širdies ir valios Amerikos lietuvis, po kiek kas galite, pasisūskite per BALF Centrą 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., aukų Vokietijoj tremty tebesančių vaikūčių vasaros stovykloms išlaikyti.

Kan. dr. J. B. Končius
Itarimas dažniau būna neteisingas, kaip teisingas. Jis nėra dorybės draugas ir įsada laimės priešas. H. Balieu.
Kuo mes mažiau žinome, tuo mes įtaringesni.
— H. W. Shaw.
Neturtas nėra nuodėmė.
— Herbert.

PRANEŠIMAS VISIEMS LIETUVIAMS

Viso pasaulio lietuviams pranešame, kad didžioji visų Kanados lietuvių Vienybės šventė — Trečioji Lietuvių Diena ir 50-ties metų nuo lietuvių isikūrimo Kanadoje sukaktuvių minėjimas įvyks šių metų rugsėjo 3-5 dienomis didžiausiame Kanados mieste — Montrealy.

Visi, iš visų pasaulio kraštų, lietuvių maloniai prašomi dalyvauti. Ypač būtų malonu, kad toje šventėje greta Kanados lietuvių, gausiai dalyvautų Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvių, kurių didžiausias šventės ir mes, Kanadoje gyvenę lietuvių, laikome savo šventėmis ir jose dalyvaujame.

Lietuvių Vienybės šventės programa bendrais bruožais yra nustatyta ši: rugsėjo 3 d., dienos metu, bus sporto varžybos, kuriose dalyvauš Kanados ir JAV lietuvių sporto komandos ir vakare didelėje salėje bus visų ballus, kurio metu bus pagerbti atvykusieji prieš 50 metų speciale vakariene ir ženkleliu. Sekmadienio rytą bus iškilmingos pamaldos: katalikams jas laikys Monrealio Kardinolas ir evangelikams evangelikų kunigas. Dienes metu bus tęsiamos sporto varžybos ir vakare koncertų salėje bus koncertas. Rugsėjo 5 d. — viešnaė ir išsiskirstymas į namus.

Maloniai kviečiami visi, iš vienaė atvykusieji prieš 50 metų (ilgi 1905 metų), pranešti apie save, o visų organizacijų val-

dybos prašomos sudaryti joms žinomų tokių asmenų sąrašus ir juos pristūsti žemiau nurodytu adresu.

Sventėje jau pastadėjo būti garbės svečiais aukšti Kanados valdžios ir bažnyčios asmenys.

Šiai šventei ruošti komitetas išleidiā Metrašči ir specialų jai pritaikytą ženklelį, kurį gaus visi atvykusieji į Montrealį.

Maloniai kviečiami visi, iš visų kraštų, atvykti toms dienoms į Montrealį ir dalyvauti Trečioje Lietuvių Dienoje ir 50 metų lietuvių isikūrimo Kanadoje sukaktuvių minėjime.

Žinlas prašome sūsti ir informacijų teirautis adresu: Informacijų sk., 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Inž. St. Naginonis, Montrealio Seimelio Prezidiumo ir 3 L. Dienes rengimo Komiteto Pirmininkas.

J. Kardelis, Informac. sk. ved. ir Metrašcio red.

RUBBER STAMPS
CONCORD STAMP
79 Warren St. New York, N. Y.
Tel. BEckman 3-6828

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFÉ
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

GERIAUSIS
INSURANCE
REAL ESTATE
ORMAN & MICHELSON
81-15 JAMAICA AVE.
Brooklyn 16, N. Y.
Phone 9-8842
Phone 7-4888

LIETUVIAI ADVOKATAI
ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067
CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N.
NEWTON 9-6620
KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
Virginia 7-4111
ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

SENSACIJA KNYGŲ RINKOJE
DABARTINĖS LIETUVIŲ KALBOS
ŽODYNAS
Šitas didžiausias ir vienintelis mūsų kalbos lobynas, jau spaudoje ir rugpjūčio mėnesį pasieks skaitytojus. Žodyną paruošė prof. J. Balčikonis ir kt. Didžinio formato, virš 1000 psl., apie 45,000 žodžių, 1954 m. Vilniuje išleisto žodymo antroji pataisyta laida. Knygos savikaina didelė, ir leidykla, nesiryždama didesnei rizikai, žodyną leidžia labai ribotu tiražu. Užsiekantiems ir pingus sumokėjusiems šis anksčiau kainą \$8.00, vėliau žodynas bus žymiai brangesnis. Visi premeratoriai garbės leidėjų sąrašuose.
Nedelskite, užsakykite dar šiandien, nes tai vienintelė garantija, kad jums žodyno nepritrūks.
Užsakymams ir informacijoms adresas:
TERRA
3333 SO. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILL.

Dona Sue Dasis, 2 metų mergytė pavogta iš lopšio ir rasta nužudyta Sioux City (Iowa) priemiestyje.

GRAZUS KONCERTAS

Miami, Fla. — Liepos MLAP Klubas surengė koncertą Liepos Keturiosios sučiai paminėti. Dalyvavo 100 asmenų. Dainavo choras, kuriam vadovavo vens. Duetu dainavo D. rauskaitė ir Stevens. Be to lo dainavo Dambrauskai J. Goods. Vakaru vad. adv. Dirsė, kurį publikai tatė klubo pirmininkas A. nas Norvaiša. Ta proga t. pai kalbėjo Kaulakienė, R. nauskas ir Albinas No Klubietės svečius pavaišintuviskais blynais ir kitu skanėstiais.

Juozas Ra

Reikia daugiau drašos tėti, negu mirti.

— Napoli

NORITE GEROS — MENISKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
SEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAZELIS,
balgės New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

VASAROTOJŲ DEMESIUI!
Žemės ūkio sodyboje prie Quaddic ežero, moderniškame n (motel) priimami vasarotojai atostogoms, savaitgaliams, i loms.
Erdvūs miegamieji, dideli laisvalaikiams praleisti kambai visi patogumai.
Zuvingas ežeras, geros žvejybos sąlygos apylinkėse. La liai. Arkliai pasijodinėjimams.
Gražios apylinkės su įvairiais pasilinksminimais ir teat Valstybės tvarkomi ir prižiūrimi Quaddic ir Memorial i papildiniai.
Lietuviški valgiai, užkandžiai ir gėrimai.
Kaina 28 dol. savaitel.
Sezono pradžia š. m. birželio mėn. 18 d.
Vietos užsakomos iš anksto:
J. Paknys,
Box 126, Thompson, Conn., Tel. Putnam-Walnut 8-7736

GINTARAS GRAZIAUSIA DOVAN
Brangi atmintis kiekvienam Lietuviui. Tradicinis papuošalas vis meta.
Vieta kuri saugo mūsų brangią krašto auksą — gintarą. Didžiausias pasirinkimas gintaro dirbinių. Kviečiame ateiti pasižiūrėti.
AMBER GUILD, Ltd.
Virš 50 metų gintaro versle.
80-19 31th Ave., Jackson Heights, L. I., N. Y.
Tel. HA 9-5855
Lengva pasiekti auto—Northern Blvd. (25a) iki 31st Ave
IND sub. iki Roosevelt—Jackson Heights Stores
IRT sub. iki 74th St. Stoties iš čia LaGuardia Aero Port Bus iki 31st Ave

M. and Z AUTO COLLISION WORK
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Namų telefonai: HY 7-3247 ir GL 6-8659

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI
DR. F. M. BINTAKIS
16 Linden Street
Vyktant Jamaica linija išlipti
Gates Avenue
Brooklyn, N. Y.
Glenmore 5-3012
VALANDOS:
Kasdien nuo 11 iki 1
ir nuo 6 iki 8
Sėtdieniais nuo 11 iki
Sėkmadien. pagal susitarimą
PAGAL SUSITARIMĄ
Skambinti nuo 6 iki 8 v.
Sėtdieniais nuo 9 iki 1
val. ryto.

VIENYBE

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1888JUOZAS TYSLIAVA
Editor and PublisherEditorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862Entered as Second Class Matter
October 23, 1907 at the Post Office
of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:

USA per year \$5.00
CANADA and other countries \$6.00
Advertising Rates on Application

Didieji i Geneva

Daug įvairių konferencijų yra matęs šis prancūziškas sveicarijos didmiestis Lemano ežero pakrantėje. Čia kūrėsi, posėdžiavo ir moraliai bankrutavo pirmo pasaulinio karo kūdikiš, Tautų Sąjunga. Čia Briandas ir kiti Vakarų valstybių vyrai pasakė daug gražių kalbų apie taiką. Viskas praėjo, tik Geneva, kurią savo laikų Talleyrandas pavadinio "anttruojų kontinentu", tebestovi.

Ir, štai, ši pirmadienį senuosiose Tautų Sąjungos rūmose (Palais des Nations) renkasi keturių didžiųjų valstybių galvos tartis dėl taikos, kuri, lyg tas pasakiškas, vaiko gaudomas paukštis, vis išsprūsta pasauliui iš rankų.

Netenka abejoti, kad konferencijoje pirmiausia bus svarstomi tie klausimai, kurie yra aktualiausi patiems didiesiems. Bitū stebuklas, jeigu šioje konferencijoje Sovietai imtų ir pasiūlytų gražinti visoms jų pavergtoms tautoms laisvę. Ir vis dėlto pasaulis nekankriai lauks šios konferencijos rezultatų. Net ir tuo atveju, jeigu laisvės ištroškusioms tautoms jie nieko gero neatneštų.

LIEPOS MĖNUO LIETUVAI NEMAŽIAU

BAISESNIS UŽ BIRŽELIO MĖNESĮ.

Kai "liaudies seimas" laidojo

Lietuvos nepriklausomybę...

E. CEKIENE

Birželis lietuvių istorijoje liko tragiškas didžio skausmo mėnuo. Tačiau galutiniai mūsų tautos laisvę buvo palaidota tik 1940 m. liepos mėnesi. Gi mūsų tautos vaikai ir dabar tebėra negalastingai žudomi.

Čia noriu priminti, kad ir liepos mėnuo mums taip pat yra labai skaudus.

Per visą pirmąjį bolševikų okupacijos mėnesį, jie slapta ir viešai ruošė dirvą artėjantiems liepos 14 d. liaudies seimo rinkimams, o iki tos dienos jų tikslas buvo paralyzuoti lietuvių dviasia, teisės supratimą, artimo meilę, savigarbą, trumpai tariant, iš žmogaus išplėšti sielą ir palikti briaurą iškamsą.

Kaip žinoma, liepos 1 dien. vidurnaktį, bolševikams stropiai iš anksto sudarius planus, įvyko pirmas pasikėsinimas prieš paskirytą žmonių laisvę, tautinę samonę ir intelektualines jėgas.

Tą naktį žiauriai iš ramaus poilsio išplėšė ir į kalėjimus uždarė visoje Lietuvoje keletą tūkstančių įvairių politinių srovų vadovaujančių ir šlaip aktyvesnių žmonių. Okupantai manė, jog šio pirmojo žingsnio teroro išgausinti Lietuvos gyventojai ramiausiai atliks pilietinę pareigą, balsuodami į liaudies seimą. Tačiau labai apsiriko. Lietuviai, mėgstą lai-

APLINK MANE DEGĖ NAMAI,
GRIUVO STOGAI IR SIENOS...

JONAS MISKINIS

1944 metais Berlyne gyveno per tris tūkstančius tremtinių. Daug kas manėme, kad karas baigsis mums begyvenant Berlyne. Tačiau įvyko priešingai. Rytų frontas ėmė braškėti ir artėjo prie Berlyno. Daugelis tvirtino, kad Berlyną užimsia sovietai, bet ne amerikiečiai.

Lapkričio ir gruodžio mėnesio pradžioje Berlyne retai kada būdavo prieš lėktuvinius atakmas. Bet jau gruodžio mėnesio gale beveik kiekvieną naktį reikėdavo slėptuvėms bėgti. Kai kurią naktį atskridavo ir sovietiniai lėktuvai, bet jie dažniausiai bombas išmėtydavo Berlyno nepastekę.

Vokiečių spauda gyventojus ramindavo ir stambiomis raidėmis skelbdavo, kad Raudonosios armijos jėgos slipnėja, o amerikiečiams ir anglams surištus mirtingas smūgis, kurie dėlto visu vakarų frontu traukiasi atgal.

NAUJŲ METŲ KRIKŠTAS

1945 m. sausio mėn. 1 d. naktį, t. y. per Naujus Metus, atskrido anglų ir amerikiečių lėktuvai ir pradėjo planingai daužyti Berlyną. Miestas ėmė liepsnoti. Didžiuliais miestais patatatai nuo torpedinių bombų virto kaip medžiai nuo audros. Aukos žmonėmis buvo labai didelės.

Nuo to laiko vis dažniau ir dažniau atskridavo lėktuvai Berlyno bombarduoti. Kartais 2-3 kartus į parą. Miestas neustojai degęs. Gyventojai baiminosi, nerimavo. Panika vis didėjo. Per naktį kelis kartus bėgdavom slėptuvėn. Civiliams gyventojams slėptuvės buvo įrengtos namų rūsyse, kurios mažai atliko savo paskirčiai. Kai angliai ėmė bombarduoti torpedinėmis bombomis, tai jei tik pataikydavo į kurį namą, tai pavirsdavo griuvėšų krūva, o to namo slėptuvėje žūdavo visi pasislėpę. Ameri-

kiečių lėktuvai apmėtydavo namus fosforinėmis bombomis, nuo kurių kildavo milžiniški gaisrai. Degdavo ne tik namai, bet ir gatvių asfaltas.

FOLKSTURMO ORGANIZAVIMAS

Is fabriku vokiečių darbininkus ėmė mobilizuoti į folksturumą. Fabrikuose liko tik seniai ir ligoniai. Lietuviai darbininkai pametę darbus slaptomis bėgo is Berlyno. Bolševikams užimus Varšuvą, buvo aišku, kad tokio pat likimo sulauks ir Berlynas.

Fabrikuose darbininkai daugiau sėdėjo slėptuvėse negu darbotvėse. Naktimis jokio poilsio. Po alarimo išlendi is slėptuvės, bet po kokio pusvalandžio vėl alarimas ir vėl turi bėgti slėptuvėn.

Folksturmo organizavimas virto juokų objektu. Seniai vokiečiai tytomis šnabždėdavo, kad tai paskutinis Vokietijos pasispardymas. Fabrike darbas sumažėjo. Daug lietuvių į darbą neateidavo. Visų darbininkų nuotaikos prislėgtos. Jie daugiau politikavo negu dirbo. Lietuvioji spauda neva ramino. Tačiau visvien buvo aišku, kad Berlynas bus okupuotas. Mieste plito įvairiausi gandai. Lietuviai mažai domėjosi gandai, bet tik kombinuodavo kaip greičiau pasprukti is Berlyno.

STIGO MAISTO IR KURO

Po kiekvieno bombardavimo maisto krautuvės retėjo. Nepalietus mieste rajonus kiekvieną naktį planingai bombardavo. Mieste pristigo kuro. Su-grįžę is darbo eidavome į su-bombarduotus namus rinkti lenagalvi bei fuodegulių ir paršinesę į kambary jais šildydavomės geležines krošnelis ir ir virdavomės valgi. Prasiđėjo ir elektros taupymas. I parą 2-4 valandas išjungdavo elektrą.

Miesto gatvėse načiai statė is sulaudyty sunkvežimiu ir įvairiaus geležies lauzo ir rastų priestankines barikadas. Dirbo tūkstančiai suvaryty žmonių, daugiausia svetimažiai. Beveik visos viešosios pirtys buvo su-bombarduotos. Daugelis darbininkų bei jų seimų neturėjo kur nusimaudyti. Gyvenimas ne dienomis, bet valandomis kitėjo ir vis blogėjo. Norint gauti lėkštę sriubos, reikėjo eilė stovėti prie valgyklos 2-3 valandas. Dėto darbiškinai į darbą pradėjo vėluotis.

RUOSIMASIS BĖGTI

Vieną dieną sužinojome, kad fabrikas kuriame dirbau su darbo įstaiga (arbitracantų) pakeltė darbo laiką ir sumažino valandų skaitly. Be to, fabrikas paskeibė, kad šeštadieniais ir sekmadieniais darbininkams nereikės dirbti. Pirmojo šeštadienio laukiau su dideliu nekantrumu. Vargais negalais sulaukiau. Buvo tai 1945 metų vasario mėnesio 3-ji diena. Taigi kaip tik tą dieną iš ryto išvažiauvau į lietuvių Hilsentelę pas dr. Urmaną gauti pagalbę ir išėjimą. Aš su seima visi nuostiai bėgti. Dr. Urmaną radau labai blogame ūmyje. Man paprašius pažymėjimo, jis kategoriškai pareiškė:

— Jokių pažymėjimų mes dabar niekam neduodame. Kurieis tik davėm pažymėjimą, tie savivališkai pametė darbotvėtes ir išdumė is Berlyno. Fabrikai liko be darbininkų. Gavęs tokį neigiamą atsakymą, nuvykau prie centrinės Berlyno geležinkelio stoties ir vieną didelį viešbutį, kuriame buvo daug apgyvendintų vokiečių pabėgėlių. Čia kaip tik ANCV organizacijos atstovai išdavinėjo leidimus išvažiuoti is

Berlyno ne tik vokiečiams, bet ir kitių tautybių pabėgėliams. Reikėjo tik nesakyti, kad gyvena Berlyne. Čionai radau keletą ir lietuvių. Jie jau leidimus išvykti buvo gavę. Atsietojau ir aš ligoje eilėje. Bet kaip tik tuo laiku vokiečiai ėmė skebiti alarimą.

PANIKA SLĖPTUVEJE

Per garsiakeibius pranešė, kad atskrenda labai stiprus amerikiečių lėktuvų daliniai. Išakoma visiems bėgti į slėptuvę. Geležinkelio stoty buvo įrengta keliems tūkstantams žmonių slėptuvė. Bet kol aš ją susiradau, tai patekau tik į slėptuvės koridorius. Greit prasidėjo bombardavimas. Žėmė ėmė drebėti nuo torpedinių bombų. Stiprus lėktuvų junginys čia pat pradėjo bombarduoti geležinkelio stotį.

— Čia torpeda pataikė—kažkas faukė.

Staiga užgesta elektros sviesa, sudreba žemė ir sulingavo visas kaidoritus, pasipylė ant mūsų galvy tinkas, o paskui ir plytos, o viršuje pasigirdo balsus sprogimo trenksmas. Kilo didžiausia panika. Oro spaudimas nepaprastas. Moterys ėmė isteriškai klykti, vaikai verkė. Kas toliau vyko, ne beprisimenu. Atsipeikėjau tik po kokių dviejų valandų. Paaikėjo, kad torpeda pramušė slėptuvės koridoriaus lubas ir viduje sprogo: Vienus vietoje istaškė, o kitus prisidėgė betonas. Kas mane is ten išnešė, nieko neprisimenu. Atsipeikėjęs lauke, pusigandau pamatęs šalia savęs gulinčius žmonių lavonus: be galvy, be kojų, be rankų ir t. t. Maniau, kad ir aš esu be kojų, nes buvau visas kruvinas. Judindamas rankas, o paskui ir kojas įstikinau, kad aš jas turiu. Dešine ranka nutraukiau nuo galvos kažkokį kruviną apsiautą, šlaip taip atsiesėdau ir čia pamėliau liepsnojančius namus, tramvajus, automobilius. Degančiuose namuose girdejos stiprus sprogamai. Žmonės bėgiojo gatvėmis, šaukėsi pagalbos. Sanitaras pamatęs mane gyvą esantį, tuojau su meštuvais paėmė is lavonų tarp po ir nunešė kiek nuošaliau nuo degančių namų. Kiek sustiprėjęs po kokių 3-4 valandų ėmiau galvoti, kur aš pagaliau esu. Jaučiu didelį skaudėjimą akių. Viena akimi nieko negalėjau matyti. Pylė šaltas prakaitas...

— Kas tamsta esi toks? klausiu ji.

— Aš esu ukrainietis. Eilu namo į savo stovyklą.

— Kur gi tavo ta stovykla?

— Seno Jakubo gatvėje — aiškino man.

As gi gyvenu Naujo Jakubo gatvėje. Šios gatvės viena nuo kitos netoli. Todėl nutarėme abu rėplioti gatvių griuvėsius iki savo gyvenamų vietovių. Parėplioję kokią pusmylę, radome gatvę tarpus neužgriautus, kuriais galėjome eiti stati. Bet visvien pavojinga buvo eiti. Degantėji namai vis dar griuvo. Šlaip netaip apie vidurnaktį priėjom Seno Jakubo gatvę. Suradom ir tą vietą kur ukrainietis gyveno, bet tas namas, kuriame jis gyveno, baigė degti. Mano bendrakeleivis giliai atsiduso, nusisplovė ir nieko man netaręs, dingo is mano akių. Aš gi atsiesėdau prie sudegusio namo pamatų palisėti. Man pasidarė šalta ir ėmė mane drebuly krėsti. Gal va svaišo. Sveikesnė akis netorėjo tarauti. Kiek palisėjęs vėl ėjau pirmyn. Juo toliau, juo gaisrai darėsi didesni. Galop priėjau tą gatvę, kur aš gyvepau. Namas, kuriame su seima gyvenome, baigė degti. Prie degančio to namo stovėję juo launa vokiečiai ir graudžiai randojo dē žmuvsty tėvų slėptuvėje. Ji sakė, kad ir mano šeima šioj slėptuvėje buvo. Čia pat aš apajpau. Sanitarai vėl mane nuvežė pas stunkal

Indėnų mergytė pasirošusi metiniam indėnų festivalui Lannon, Wisc.

degančia, bet labai užversua subombarduoty namų plytgaliais. Lipcm griuvėšiais, tikėdamiesi kaip nors praeiti. Beidami užbikome bombų išsaus tas labai dideles ir gilias duobes. Jos visos buvo pilnos Judens. O is pramuštųjų vandentekio vamzdžių vanduo smarkiškai tekėjo į gatvę. Kitaip tariant, gatvė buvo pavirtusi dideliu tvenkiniu. Mano palydovs nusprendė toliau neiti. Sakėsi, kad jis grįs atgal ir šlaures Berlyne pasijieskos pažstatamų ir ten pas juos pernaktas. Kvietė ir mane grįžti, bet aš nebeįėjdamas eiti, pasilikau ant griuvėšius tonoti.

Aplink mane degė namai, griuvo stogai ir sienos. Tačiau degančių namų niekas negėsino ir niekur nebesimatė žmogaus. Tarsi viskas ėmėrė. Jaučiausi labai nusilpusiu ir kiekvieną minutę laukiau mirties. Priešai mane pradėjo liepsnoti 6 aukštų gražus mūrinis namas. Po kiek laiko šio namo ėmė griūti sienos, o griuvančių sienų plytos pro mano galvą, kaip karveliai, skraidė. Is kito namo pusės pamačiau žmogų rėpliojančį. Jis, pamatęs mane, ėmė šaukti ir su ranka mosuoti. Prirėpliojęs griuvėšiais prie manęs, užkalbino mane vokiškai, bet is pirmų žodžių supratau, kad tai svetimšalis.

— Kas tamsta esi toks? klausiu ji.

— Aš esu ukrainietis. Eilu namo į savo stovyklą.

— Kur gi tavo ta stovykla?

— Seno Jakubo gatvėje — aiškino man.

As gi gyvenu Naujo Jakubo gatvėje. Šios gatvės viena nuo kitos netoli. Todėl nutarėme abu rėplioti gatvių griuvėsius iki savo gyvenamų vietovių. Parėplioję kokią pusmylę, radome gatvę tarpus neužgriautus, kuriais galėjome eiti stati. Bet visvien pavojinga buvo eiti. Degantėji namai vis dar griuvo. Šlaip netaip apie vidurnaktį priėjom Seno Jakubo gatvę. Suradom ir tą vietą kur ukrainietis gyveno, bet tas namas, kuriame jis gyveno, baigė degti. Mano bendrakeleivis giliai atsiduso, nusisplovė ir nieko man netaręs, dingo is mano akių. Aš gi atsiesėdau prie sudegusio namo pamatų palisėti. Man pasidarė šalta ir ėmė mane drebuly krėsti. Gal va svaišo. Sveikesnė akis netorėjo tarauti. Kiek palisėjęs vėl ėjau pirmyn. Juo toliau, juo gaisrai darėsi didesni. Galop priėjau tą gatvę, kur aš gyvepau. Namas, kuriame su seima gyvenome, baigė degti. Prie degančio to namo stovėję juo launa vokiečiai ir graudžiai randojo dē žmuvsty tėvų slėptuvėje. Ji sakė, kad ir mano šeima šioj slėptuvėje buvo. Čia pat aš apajpau. Sanitarai vėl mane nuvežė pas stunkal

V. BUKSNAICIO APDŪMOJIMAI

Gaila, kad p. Buktinaitis nera'o lietuviškai, nes, mes, pasakutiniai ateičiai, dar toli gražu ne visi galime laisvai angliškai skaityti. O su jojo tetorimimis mintimis tikrai visiems būtų idomu susipažinti.

V. Buktinaitis, matyt, kaip lietuvių teatralų šeimos narys, labai sielojasi dėl lietuvių teatro dabartinio beveik visiško apmirimo. Bet veltui p. Buktinaitis laukia, nors vis dar laukia, teatrui pagalbos is dipukų pusės, kur jis mato tiek daug profesionalų (nors ir karnetėse), kurie iki šiol, esą, niekuo neprisiđėjo. Greta šio savo laukimo jis pasisako, kaip, esą, buvę gera ankščiau, kol "profesionalų" nebuvo...

Jau Romas Kežys teisingai pastebėjo, kad, girdi, neką gal nuveikti 27,000 dipukų prieš visą milijoną senųjų ateivių. Deja, taip jau gyvenimas susiklostė, jog tarp šių ir anų lietuvių atsirado tikra praraja. Ir nors R. Kežys sako, kad tikrai jau būtų laikas šią prarają užberti ir užmiršti tuos skiriančius žodžius "mes" ir "jūs", — negreit dar to susilauksime.

O tuo tarpu, įvykus šiai nelėmtai nesantaikai, argi galima tikėtis kokių teigiamų vaistų is sustikimo dviejų tos pat tautos dalių? Kas čia kaltas? Be jokios abejonės, kaltos buvo abi pusės, nemokėjęsios vieną kitos pažinti, nesugebėjusios sueiti į brolišką kontaktą.

O grįžtant prie teatralų, pamikime nors p. Buktinaicio minimą Brooklyno Operetės Choro. labai seniai prieš dipukų antplūdį atsiradusį ir savo gražia veikla pasižymėjusį. Dabar, per paskutinius penkis metus tame chore beilko tik vienas diagamis lietuvis, kai visi kiti — is naujai atvykusių! Kodėl įvyko tokia pikta obstrukcija is senųjų choristų pusės? Ir kaip galima išviso pyktis ten, kur skamba daina? Faktas rodo: kiek prisidėjo naujokų, tiek pat is choro pasitraukė senųjų... Tai tau ir lietuvių dainos pamėgimas ir

Ar ne paradoksas, kad mažytė Lietuva turėjo net dvi valstybines operas ir vieną operetę, tuo tarpu kai turintys jausioj pasaulio šalis nieko panašaus neturi! (? Red.)

Užtat gal greitai laiku is čionai pavyks padaryti pirmąjį skridimą į mėnulį... A. Kutkus

RODOS, TURETŲ NUSIMANYTI

Laikraštis sėja, paskeibė buvusiy (tarlamai?) Lietuvos Laisvės Armijos (LLA) narių pareiskimą lietuvių visuome-nės būdingą tuo, jog VLIKĄ su darančių partijų nesantalką vaizduojanti, nelemtoji, kreivė tebeuoluoja į dausas be atodakros.

Pareiskimo turinys — fanatistai srovinis, o stilius — nuri duotai patetiškas. Tiem dviem elementam vyraujant, suprantama, jog netenka tikėtis teigimū objektivumo, ar dievajimisi nuostudumo.

Dėl esmingesnių pareiskimo teigimū pasakytina: Tiesā, jog buvo nepriklausoma organizacija kovai dėl Lietuvos laisvės.

Tiesā, jog LLA pritarė visuo tūman patriotingosis lietuvių vi suomenės sąjudžimū organizavusiam VLIKĄ ir iki antrosios rusų okupacijos (1944), priešvilkinių tendencijų nebuvo pamoreiskė.

Penktosios pareiskimo pas-tratpos teigimai — tėra tik sužeistuosius. Atsipeikėjęs, pamėliau daug apdegusių ir smarkiāi sužaloty žmonių. Suguldyti ant grindų labai dejavo ir šaukėsi gydutyjų pagalbos. Is čia mus nuvežė sanitarinis sunkvežimiu į pirmosios pagalbos ligoninę, kuri buvo po žeminio traukinio stotyje. Gydytojas manė apšūrėjo, užlipno vieną akį, davė vaistų ir paguldė ant cėmintinių grindų. Čionai sužinojau, kad visi mūsų daštai kambaryje su liepsnojo. Žmonā su vaikais kaip tik tuo metu buvo išvykę is miestā ir išliko gyvi ir sveiki.

Pareiskimo skelbėjai, jeigu jūs is tikrųjų esate buvę LLA organizacijos nariai — politikuokite sau sveiki, tačiau gerbiameji vaduokitės tik savo asmenybū orimū. Šiuo atveju, dangstydamasis buvusios LLA organizacijos skraiste, kurios dalis narių žūdamū, nelygoje, bet garbingoje kovoje, žamžino tos organizacijos vardą — dveikla šventvagyste. Su gyvaisiais, esate pasišovę elgtis panašiai. Rodos, turėtumėte nusimanyti, jog taip eidamiesi kuriate sąduygus reveliacijos, kurių pasėka gali būti ta, jog daugel nleku dētū mūsų brolių Tėvyneje, bus pāleisti naiknamosios persekiojimū bangos.

Jurgis Gledrys

Sporto GYVENIMAS

Nors jau kelios savaitės praėjo, futbolo sezoną užbaigus, tačiau LSK sezoną tebedirba. Pilnu tempu ruošiamasi Penktųjų Šiaurės Amerikos Lietuvos Sporto Žaidynių antrajai daliai Clevelande, kur bus lengvoji atletika, tenisas ir futbolas. LSK į šias žaidynes siųs savo futbolo vienuolikę, kuriai žaidėjas ruošia treneris K. Brazauskas. Vienuolikės sudėtis kol kas dar nėra galutinai paskelbta, bet ateinančios savaitės bėgyje komanda jau bus galutinai sudaryta. Jau yra paskelbta, kad be pirmosios vienuolikės vilkų, į šią komandą numatyta įjungti visa eilė pajėgesnių jaunių.

Tai gana džiuginantis reiškinys, nes mūsų futbolo prieauglis turės progos gero trenerio rankose pramokti šio žaidimo meno ir pažaisiti kartu su savo klubo žaidėjais veteranais. Tai sukels mūsų jaunimo tarpe dar didesnę susidomėjimą futbolo sportu ir norą dirbti, o tuo pačiu klubas galės greičiau prisilauginti naujų žaidėjų ir užkaišioti pirmosios komandos spragas, kurias šiuo metu tenka dangstyti kartais labai brangiais kaštuojančiais svetimtaučiais profesionalais.

Šiuo keliu eidamas LSK tikrai netrukus galės pasidžiaugti stipria ir grynai lietuviška pirmąja vienuolike.

Tikimasi, kad rugpjūčio 20-1 d. į Clevelando žaidynes LSK galės pasiūti savo sportininkus ir kitoms sporto šakoms atstovauti. Tad belieka mūsų vyrams palinkėti geros sekmės.

Noris dar kartą priminti visiems sporto bičiuliams, kad Lietuvos Sporto Klubo metinis piknikas, kuris įvyks rugpjūčio 13 d. šeštadienį, Polish National Hall, 108-11 Sutphin Blvd., Jamaica, N. Y. jau ne už kalnų. Šio pikniko metu bus leidžiama laimėti puikus 24x30 dall. C. Janušo paveikslas, kuris šiuo metu yra išstatytas Laimos knygyno lange. Ten pat galite gauti laimėjimo bilietėlius ir įėjimo bilietus. Laimėjimo traukimas įvyks pikniko metu. Pirmuoju traukimu bus minimas paveikslas, o po to seks dar du traukimai tais pačiais bilietėliais staigmenos dovanos.

Kviečiame gausiai atsilankyti ir paremti mūsų sportininkus. Šokiams gros LSR jaunųjų orkestras, vadovaujamas R. Butrimo. V. K.

Apie šunis

Suns kilmė neaiški, nors egiptiečių kapai suteikia mums duomenų, kad šuo buvo žmogaus draugas jau 3,500 metų prieš Kristaus gimimą. Jau žioloje senovėje žmogus augino šunis medžiodami, namams saugoti, bandoms ganyti ir saugoti, pagaliau sportui ir pramogai.

Šiuo metu yra dvi svarbiausios šunų klasės: sporto šunys — skalkai, medžioklės šunys, atneša nušautą paukštį, vištiniai šunys, spanieliai ir kiti, darbo šunys — aviganiai, boksininkai, kiemo šunys, skotų aviganiai, eskimai, didieji dainai, nufaundleriai, sanbernardai ir kiti, terierai, žaisliniai šunys, ne sporto šunys — Bostono terierai, buldogai, chowchow, dalmatai, prancūzų buldogai, kudliai, šiperkai.

IS JAV esančių 20 milijonų šunų, užregistruota 3 1/2 mil. šunų parodose rodoma virš 111 skirtingų veislių.

Pasaulio kalbos

Kiniškai kalba apie 500 milijonų žmonių, angliskai — nuo 250 iki 300 mil., rusiskai — apie 160 mil., nuo 100 iki 50 mil. kalba ispaniskai, japoniskai, vokiškai, prancūziskai, bengaliskai, portugalskai, italiskai, hindustaniskai, arbaiskai.

Indo-ouropiečių kalbų šeima sudaro šios grupės: germanų (vokiečių, olandų, anglių, flamų, švedų, norvegų, danų, islandiečių), keltų (velšų, bretonų, airių skotų gaelic), romanų (italų, prancūzų, ispanų, portugalų, rumunų), slavų (rusų, ukrainiečių, lenkų, čekų, serbų, kroatų, slovenų, bulgarų, baltų (lietuvių, latvių), baskų, albanų, armenų, graikų, indo-iraniečių (franciečių, indų, bengalų). Semitų grupei — priklauso arabų, hebrajų. Suomiu-ugro grupei — vengrų, suomių, estų k. Turkų kalbų grupė.

Indo-europiečių kalbų šeimoje yra išnykusių 58 kalbos.

LAPIENĖS VASARVIETĖS SVEČIAI

Vasaros kaitrai užėjus, miesčių gyventojai bėga į pajūrius, kalnus ir girias. Bet, atrodo, daugeliui jų nevistiek kur važiuoti. Pavyzdžiui, Pr. Lapienės vasarvietė turi "prisijaukinus" eilę lietuvių, kurie niekur kitur nevažiuoja atostogų. Tai "prisiekusieji", nuolatiniai jos vasarotojai. Bet atvyksta ir naujų. Ir ne vien iš New Yorko.

Praeitą savaitę Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I. išsėjosi šie žinomi lietuviai: L. Dymša, A. Andriuskevičius, Koppai, S. Butkus, Nemickai, scilist Vincė Jonuškaitė, Klaučėnė, dail. Jonynas, Osmolienė su sūnum, Čerkeliūnų ir Pakalkų šeimos, Dičmonas, konsulas Budrys su žmona, dail. Jonušas su žmona, Ingelevičienė su dukterimis, dr. Kiliemas, rašytojas Lendsbergis su

šeima, C. Misevičius, Alice Steponavičienė iš Chicagos ir visa eilė kitų.

Kadangi praeitą sekmadienį Stony Brook koncertavo Symphony of the Air orkestras, tai nemažas būrys muzikų taip pat lankėsi Lapienės vasarvietėje, kur tarp kitko jiems labai patiko lietuviški maisto patiekalai. Praeitą savaitgalį nebuvo nė vieno laisvo kambario vasarvietėje, todėl daugelis svečių, ypač kitataučiai, tegalėjo pasinaudoti maistu.

Kaip jau sakėta, daugelis lietuvių kasmet atvyksta pailsėti į Pr. Lapienės vasarvietę, nes čia, mat, tikra Palangos nuotaka. Pr. Lapienė, būdama pačiame lietuviško gyvenimo ir veiklos sūkuryje, sugebėjo sukurti kaip tik tokį židinį, kokio daugelis mūsų vasarojančių tautiečių įšėjo.

STEAMBOAT INN

ALMA KASMOCIOTĖ, Vedėja

IVAIRIAUSI GERIMAI IR PIRMOS RŪSIES MAISTAS

SALE IVAIRIOMS PROMOGOMS

DIDELIS IR GRAŽUS

SODAS PIKNIKAMS.

Alma Kasmociotė

89-91 STEAMBOAT ROAD

Greta Neck 2-1546 (Biznio)

GREAT NECK, L. I.

Geat Neck 2-3389 (Namų)

JUOZAS GRABAU

Licensed

REAL ESTATE BROKER

Patyręs nekilnojamo turto pirkimo pardavimo tarpininkas. Namų pirkimo ar pardavimo atveju patartina kreiptis į savo tautietį. Būsite patenkinti sąžininga ir rūpestinga paslauga.

227 BEDFORD AVE.,

BROOKLYN 11, N. Y.

STagg 2-7524

Albumas gimtajam kraštui atsiminti

Igno Kondiaus albumas "Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti" kalba į savo tautiečius ne žodžiais, bet drožiniais.

223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai. Kaina \$5.00. Gaunama pas knygytą platintojus ir pas leidėją:

L. J. KONCIUS, 76 Westglow St., Boston 22 Mass.

Dr. John Deruha

128 East 86th Street, New York City.

Virs Lexington Ave. požeminio traukinio stoties.

Atskirti kambariai vyrams ir moterims. Kasdien 10-2, 4-9 Speciali atyda kreipiama į vyrų ir moterų ligas, neregularumų. Pilnas apžiūrėjimas įskaitant kraujo tyrimą \$3.00. Miesto centre, lengvai pasiekiamas iš visur.

Mokslus baigęs Europoje.

Laiškai

ATITAIŠYMAS
Mano laiške Redakcijai (Vienybės Nr. 25) trečioji pastraipa ne dėl mano kaltės išėjo kiek pakeista. Ji iš tikrųjų turėtų būti šitokia:
"Man rodos, yra aišku, kad nėra rimtos tokios diskusijos, ypač viešos, kuriose diskutuojamos sąmoningi ar nesąmoningi išraiško faktus."

P. Jonikas

Gerbiamas Redaktoriau,
Tikiuosi jog neatsisakysite paskelbti artimiausioje Tamsos redaguojamo laikraščio laidoje šias eilutes:
Tamstai bevažinėjant po Naująją Angliją, Vienybės birželio 3 d. laidoje buvo įdėtas Pr. Dešrio pasirašytas straipsnis puolantis Kari.
Prisidengęs slapyvardžiu asmuo puola Kario redakcijos asmenis, žinoma, išvardindamas jų pavardes ir prinesdamas jiems atsakomybę už, jo nuomone, padarytas stiliaus klaidas gadinančias lietuvių kalbą.
Atrodo, Dešrio tikslas buvo koks kitas, bet ne lietuvių kalbos gynybas. Nors jau buvo išleistas Kario gegužės numeris, tačiau Dešrys turėjo grįžti į sausio numerį, kad ištrauktų,

jo nuomone, stiliaus klaidos "perla". Tas "perlas" skamba taip: "Didelis vadas niekados neleis taisyklės surišti savo rankas, tačiau bendrai paėmus jų veiksmams atitiktis jas".
Ir eiliniui skaitytojui yra pa kankamai aišku, kad čia yra korektūros klaida. Žodis "taisyklėms" klaidingai buvo surinktas "taisyklės".

Eimant šito "kritiko ir kalbos žinovo" metodu, atrodo, didesnio lietuvių kalbos gadintojo nerastum už jį patį, nes savo trumpam straipsnyje Dešrys yra pagaminęs nemažiau kaip keturis panašius "perlus", o žodį "atrodo" rašo net su dviem "o".
Jam kaip arti stovinciam prie Vienybės laikraščio, reikėjo bent savo straipsnio korektūras geriau peržiūrėti. "Juo-kiasi puodas, kad katilas juodas".

Z. Raulinaitis
Kario Redaktorius

A. Kamenjarm Real Estate

Isteigta 1914 m.

Paskolos — Nuoma — Apraunda Safty Deposit Boxes
Lietuviams žinoma įstaiga
3042 WENTWORTH AVE.
CHICAGO 16, ILL.
Tel. Calumet 5-4663

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir įsiterių mokyklą.
GR. 7-8951

Padėsim jums egzaminuose išrūpinti važiotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmoko gauti diplomus. Padėdame gauti darbą. Pamokos dienomis vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo arties žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Taryp 9-16 gatvė, New York City

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

J. MARKIEWICZ AND SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS (ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Kopyčia Laidotuviams

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, ALB. BALTRONAS-BALTON,
Direktorius, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. 51-eg 2-5943 NOTARY PUBLIC

SHALINS FUNERAL HOME LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Kopyčia Laidotuviams

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE, BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone Linden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEWton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

\$250
išuolnės
karstas

Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.

Audeklų dengtas nuo -95
išuolnės nuo \$250
Mahagoni med. nuo \$495
Metaliniai nuo \$385

Nemokamai kopyčia

Antanas Polakas LAIDOTUVIŲ KOPLYCIA
151 METROPOLITAN AVE., Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

A. Andriuskevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

Lietuvos Atsiminimų RADIJO VALANDA
Jack J. Stukas
Direktorius
SESTADIENIAIS
nuo 4,30 iki 5,30 v. p. p.
WEVD, 1330 kil.
Visais reikais kreiptis:
1264 WHITE STREET
Hillside, N. J.
WAvery 63325

AR ŽINOTE, KAD —

Jūsų laikraštis gali normaliai eiti tik tada, kai laiku užsimokėsite savo prenumeratą.

nes —

- popierio skolon niekas neduoda,
- darb/ninkas be atlyginimo nedirba ir
- paštas dykai laikraščio nesiunčia.

todėl,

neatidėliodami siųskite savo prenumeratą ir patarkite kiekvienam tai padaryti.

Be to —

tapkite laikraščio geradariu — rėmėju, prie prenumeratos pridėdamas doleri — kitą laikraščio patobulinimui

Nelaukite rytdienos,

bet šiandien pat imkite voką ir pasiųskite žemiau pridėtą atkarpą su pinigais.

VIENYBĖS kaina metams

Jungtinėse Valstybėse	\$5.00
Kanadoje ir kitur	\$6.00

VIENYBĖ

412 Bedford Ave. Brooklyn 11, N. Y.	
Siūnciu savo prenumeratą \$.....	
Už naują skaitytoją \$.....	
Laikraščio parėmimui \$.....	
Viso	.....
Mano vardas	.....
Adresas	.....

